

Den konservative utfordring

Presidentvalgene i USA i 2008 og 2012 viser at den politiske betydningen som hvite amerikanere har hatt, svekkes. Det gir store utfordringer for det republikanske partiet.

INNLEDNING

Da George Bush jr. ble gjenvalgt i 2004, mente flertallet av eksperter at den koalisjonen som gjenvalgte Bush, representerte en vedvarende konservativ æra. To av dem som formulerte hypotesen, var The Economist-forfatterne John Micklethwait og Adrian Wooldrige¹ i boken *"The Right Nation: Conservative power in America"*. I boken beskriver forfatterne en utvikling mot konservativ dominans. De var langt fra alene om å spå en langvarig konservativ dominans – den generelle konsensusen blant de politiske kommentatorene var at gjenvalget av Bush jr. markerte en konservativ trend i USA. Men en slik utvikling har foreløpig uteblitt.

Barack Obamas seier i 2008 og i 2012, samt Demokratenes valgskred under kongressvalget i 2006², da partiet tok tilbake kontrollen over Kongressen (både Senatet og Representantenes Hus), viser at de politiske kommentatorene tok feil. Hvorvidt spådommen holder mål på lenger sikt er fremdeles uvisst, men valgkspertenes analyser er i hvert fall endret. De langsiktige trendene i USA synes nå å være fordelaktige for Demokratene. Gjenvalget av Obama representerer utvilsomt en stor utfordring for den konservative bevegelsen.³ Valgdagsmålingene i forbindelse med valget viser at det republikanske partiet (GOP) står overfor store utfordringer, hvorav fire er særlig alvorlige.

- 1) Partiet sliter med lav oppslutning hos de unge
- 2) Partiet sliter med lav oppslutning hos kvinner
- 3) Partiet sliter med lav oppslutning hos minoritetene
- 4) Partiet sliter med lav oppslutning i urbane strøk

Dette er tendenser som illustreres tydelig i valgdagsmålingene, og som den konservative bevegelsen, om de ønsker å spille en viktig rolle i fremtidens USA, er nødt til å adressere.

DEMOGRAFISKE ENDRINGER – MINORITETSUTFORDRINGEN

I følge en rapport fra PEW Research⁴ vil USAs demografiske sammensetning endre seg substansielt de neste 40 årene. Innen 2050 vil hvite amerikanere ikke lenger være i flertall i USA, mens andelen "hispanics"⁵ vil øke betydelig.

	2005	2050
Population (in millions)	296	<i>438</i>
Share of total		
Foreign born	12%	<i>19%</i>
Racial/Ethnic Groups		
White	67%	<i>47%</i>
Hispanic	14%	<i>29%</i>
Black	13%	<i>13%</i>
Asian	5%	<i>9%</i>
Age Groups		
Children (17 and younger)	25%	<i>23%</i>
Working age (18–64)	63%	<i>58%</i>
Elderly (65 and older)	12%	<i>19%</i>
Note: All races modified and not Hispanic; American Indian/ Alaska Native not shown. See "Methodology."		
Source: Pew Research Center, 2008		

Dette vil naturligvis få betydelige politiske konsekvenser. Intet parti, ei heller GOP, vil kunne vinne fremtidige valg utelukkende ved å basere seg på hvite velgere. Fremtidens politikere må appellere til alle deler av det amerikanske samfunnet. Valget i 2012 vil muligens gå inn i historien hvor evnen til å appellere utover hvite amerikanere for alvor gjorde seg gjeldende.

Aldri tidligere har en tapende presidentkandidat oppnådd så stor støtte fra hvite amerikanere (59 %) – og likevel tape, som Mitt Romney gjorde i 2012. Andelen hvite velgere utgjorde 72 %, mens de i 1992 utgjorde 87 %.⁶ Nettopp derfor kunne Obama vinne, til tross for lav oppslutning fra hvite velgere (39 %). Obama vant, fordi han fikk overlegen støtte fra minoritetene, og isærdeleshet fra "hispanics" og svarte (se tabell under).

Trenden, med en stadig lavere andel hvite velgere, vil fortsette, mens andelen "hispanics" vil utgjøre en større andel, noe som fører til at den relative betydningen av disse velgerne vil øke. Det er derfor tvilsomt om fremtidige presidentkandidater kan vinne valg, dersom de ikke oppnår en høy andel "hispanics". Det er selvsagt ingen umulighet for GOP å vinne oppslutning blant "hispanics". Så sent som under 2004-valget⁷ endte Bush opp med 44 % av disse stemmene, og partiet har flere fremtredende representanter med latin-amerikanske røtter.⁸ Men det fordrer en endret profil. Den konservative kommentatoren Charles Krauthammer⁹ mener

Inside Obama's Victory

	<i>% of voters</i>		2008		2012	
	2008	2012	Obama	McCain	Obama	Romney
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Total	--	--	53	46	50	48
Male	47	47	49	48	45	52
Female	53	53	56	43	55	44
White	74	72	43	55	39	59
Black	13	13	95	4	93	6
Hispanic	9	10	67	31	71	27
18-29	18	19	66	32	60	37
30-44	29	27	52	46	52	45
45-64	37	38	50	49	47	51
65+	16	16	45	53	44	56
Republican	32	32	9	90	6	93
Democrat	39	38	89	10	92	7
Independent	29	29	52	44	45	50

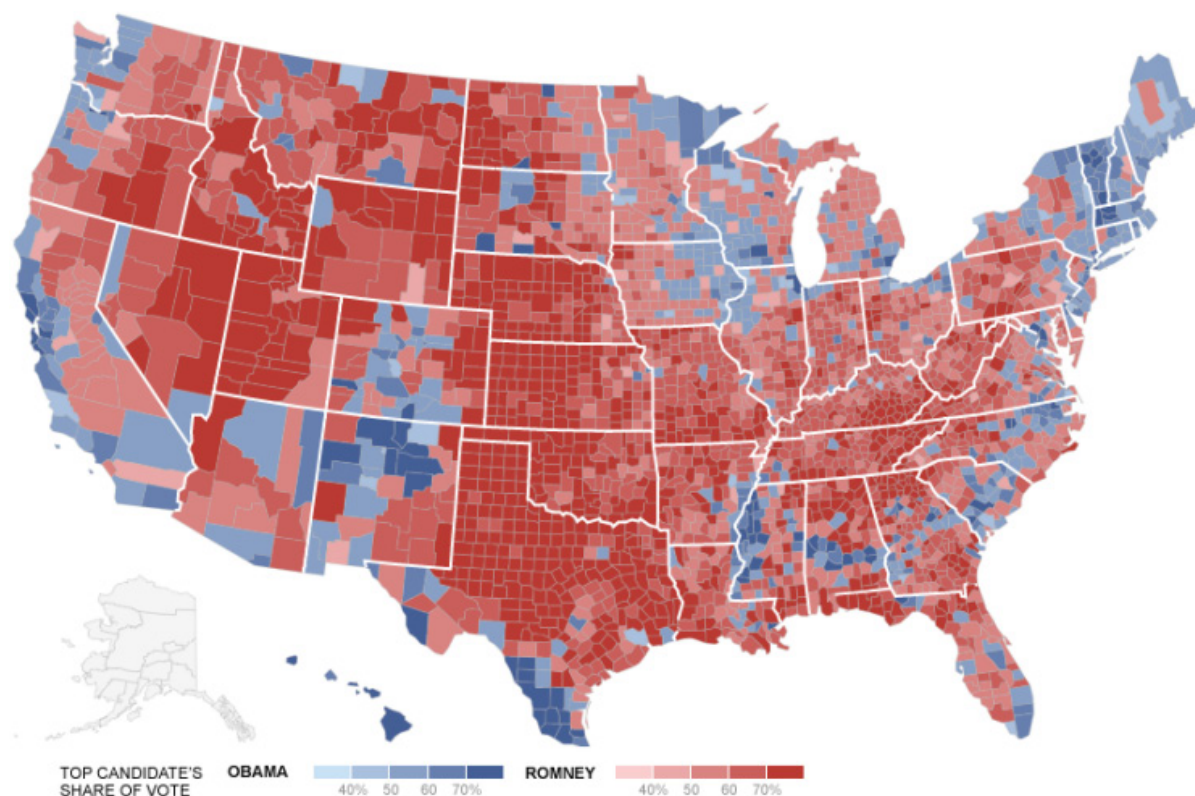
PEW RESEARCH CENTER. Based on exit poll data from the National Election Pool.

utfordringen ikke er strukturell, men snarere dreier seg om retorikk og profil. Ei heller er det nødvendig å endre politikken vesentlig. For Krauthammer er "hispanics" naturlige allierte: De er hardtarbeidende, religiøse og sosial-konservative. Den lave oppslutningen skyldes heller en fiendtlig retorikk mot immigranter og stadige trusler om deportasjon.

Målinger foretatt på valgdagen¹⁰ viser at et overveldende flertall (65 %) av amerikanske velgere er tilhengere av amnesti for ulovlige innvandrere, nesten 40 %¹¹ av dem som stemte på Romney, er tilhengere av amnesti. Dette er tall som indikerer at GOP er veldig i utakt med den jevne velger i spørsmål om immigrasjon.

URBAN VERSUS RURAL

En av de sterke motsetningene i amerikansk politikk finner vi mellom urbane og rurale strøk. Sterkere konsentrasjon av mennesker¹² (urbanisering) er en medvirkende faktor til å forklare økt støtte til Demokratene, mens GOP henter størst støtte utenfor de folkerike områdene. Dette innebærer en stor utfordring for GOP simpelthen fordi USA preges av økt urbanisering, noe U.S. Census Bureau stadfester i sin "Census-rapport" fra 2012.¹³ Valgresultatet i 2012 viser tydelig at Obama har størst velgerappell i de mest urbane områdene, og at sannsynligheten for GOP-støtte minker i takt med økt befolkningskonsentrasjon.¹⁴

Valgdagsmålingen fra 2012 viser at nesten 70 % av alle de som bor i byer med flere enn en halv million innbyggere, stemte på Obama, mens 62 % av de som bor i byer med flere enn 50 000 innbyggere, gjorde det samme.¹⁵ Denne trenden har fulgt det samme mønsteret siden valget i 1984 og kulminerte i 2012, da 27 av de 30 største byene i USA stemte demokratisk. Selv i de delstatene hvor Romney vant klart, var byene unntaket. Alle de store byene i Texas Houston, Dallas, Austin og San Antonio foretrakk Obama både i 2008 og 2012.¹⁶

Urbaniseringen er en strukturell endring som GOP må finne et politisk svar på, dersom de i større grad skal appellere til urbane velgere. Velgerdata antyder at det ikke er menneskene som gjør byen liberal, men at det snarere er byen som gjør menneskene mer liberale. Særlig i spørsmål om sosiale spørsmål som homofili, religion og abort tenderer urbane velgere til å være mer liberale enn GOP.¹⁷ Det innebærer ikke at konservative kandidater må oppgi konservative standpunkter fullstendig, men det innebærer antageligvis at de må endre profil i sin politiske tilnærming, dersom velgere i større byer på nytt skal stemme på GOP-kandidater.

KAMPEN OM DE UNGE

Obama og Demokratene har skaffet seg en klar fordel blant de unge (18-29 år), som de to siste valgene har vært en viktig del av koalisjonen som står bak president Obama. I 2008 utgjorde de unge 18 % av elektoratet, mens de i 2012 utgjorde 19 %. Obama tapte riktignok 6 prosentpoeng av de unge velgerne fra 2008 til 2012, men like fullt fikk han over 60 % av de unge stemmene. Valgmålingen foretatt av PEW Research, antyder at selv om Obama tapte unge velgere fra 2008 til 2012, var de unge for Obama likevel relativt viktigere ved siste anledning.¹⁸ Ettersom amerikansk stemmegivning i stor grad dreier seg om identitetspolitikk, dvs at velgere som stemmer det samme partiet i to presidentvalg etter hverandre, tenderer mot å forbli partiløse, har Demokratene sikret seg et klart forsprang blant de unge. Dette forspranget styrkes ytterligere av at de unge er mer etnisk diversifiserte (42 % av de unge er ikke en del av gruppen hvite velgere), og gjør det tilsvarende mer utfordrende for GOP å tiltrekke seg yngre velgere. En vesentlig årsak til manglende appell er at yngre velgere, i likhet med urbane velgere (mange unge bor i byene), er mer sosialliberale i verdispørsmål, viser undersøkelsen fra PEW research.¹⁹

KAMPEN OM KVINNENE

Demokratene har de siste årene hatt et vesentlig bedre grep på kvinnelige velgere enn GOP har hatt. Både i 2008 og 2012 var kvinnelige velgere en viktig komponent i den brede koalisjonen som valgte og gjenvalgte Barack Obama, og i særdeleshet gjaldt det single kvinner.²⁰ GOP oppnår riktignok bedre oppslutning hos gifte kvinner, men den demografiske utviklingen går i retning av at flere kvinner forblir ugifte lenger enn tidligere.²¹

Den sosialkonservative bevegelsen (særlig evangelisk kristne) har påvirket politikken til GOP på en måte som har gjort det ekstra utfordrende å appellere til kvinner. Valganalytikeren Stanley Greenberg²² har analysert bakgrunnstallene for valget i 2012 og mener at GOPs kvinneutfordring går utover spørsmålet om abort. Ifølge Greenberg er det et dypere spørsmål om modernitet, fordi veldig mange kvinnelige velgere oppfatter GOPs standpunkt til å være at kvinner ikke skal bekle moderne roller. Dette er et budskap som ikke bare appellerer lite til unge kvinner, men som bent frem fungerer mobiliserende for Demokratene.²³

Utfordringen til GOP er til dels politisk, men den dreier seg også om retorikk. Spørsmål knyttet til private forhold, eksempelvis abort, er særdeles sensitive spørsmål og fortjener uansett en forsiktig tilnærming. Dette har ulike konservative kandidater lyktes dårlig med, når de har kommet med ulike outrerte uttalelser om blant annet voldtekt og abort.²⁴

EN NY PERMANENT MAJORITET?

Den store diskusjonen i etterkant av 2012-valget blant forskere, analytikere og kommentatorer har fokusert på hvorvidt Demokratene er i ferd med å få en fremvoksende koalisjon av unge, urbane, minoriteter og kvinner. Valgundersøkelsen fra både 2008 og 2012 tyder på at det definitivt var tilfellet ved de siste to presidentvalgene. I tillegg er det mer langsiktige trender som tyder på det samme.

Samtidig skal man være forsiktig med å spå om fremtiden på bakgrunn av fortiden. En annen type GOP-kandidat ved neste valg (eksempelvis en med latin-amerikansk bakgrunn) vil automatisk ha en annerledes profil, og endre forutsetningene for oppslutning i ulike velgergrupper.

En annen faktor er at ting tar tid. Selv om demografiske endringer utvilsomt skjer og vil prege det amerikanske samfunnet i årene som kommer, går utviklingen langsomt. Dessuten er etniske koalisjoner ikke stabile, eksempelvis var det "en vedtatt sannhet" at GOP ikke maktet å vinne urbane katolikker før Reagan vant dem i hopetall. En koalisjon med flere minoriteter vil lettere oppleve interne spenninger, som gjør det vanskeligere å holde den samlet. En siste faktor er at mange av de sosiale spørsmålene som Demokratene i dag mobiliserer på, antageligvis vil ha mindre mobiliseringseffekt i fremtiden, da standpunktene sannsynligvis er mer "mainstream". Det gjør at økonomiske spørsmål, der amerikanske velgere jevnt over ligger nærmere GOP enn Demokratene, vil kunne få en relativt større betydning også blant velgergruppen til det demokratiske partiet.²⁵

Innvendingene til tross, den konservative bevegelsen bør utvilsomt ta innover seg de endringer som skjer i det amerikanske samfunnet og diskutere hva moderne, konservativ politikk i det 21. århundre skal innebære. Gamle, hvite menn vil fremdeles være en viktig velgergruppe, men for GOP er det avgjørende å utvide basen, om de igjen skal vinne politisk makt i fremtidens USA.

FORFATTER: Notatet er skrevet av rådgiver i Civita, Eirik Løkke. eirik@civita.no

SLUTTNOTER

- 1 *The Right Nation*, John Micklethwait og Adrian Wooldridge, Penguin 2005.
- 2 For oppsummering av valget se Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_elections,_2006
- 3 Den konservative bevegelsen er selvsagt ikke begrenset til det Republikanske partiet alene, men i dette notatet så er det særlig evnen til å vinne oppslutning i valg som er det primære objekt for analysen.
- 4 US Population-projections 2005-2050, PEW Research 11. februar 2008: <http://www.pewhispanic.org/2008/02/11/us-population-projections-2005-2050/>
- 5 Hispanics er et etnonym (navnet på en etnisk gruppe) som refererer til amerikanere som enten er spansktalende eller har spanske/latinske røtter.
- 6 *Obama's coalition, campaign deliver a second term*, Dan Balz, Washington Post, 7. november 2012: http://www.washingtonpost.com/politics/decision2012/obamas-coalition-campaign-deliver-a-second-term/2012/11/07/fb156970-2926-11e2-96b6-8e6a7524553f_story.html
- 7 CNN exit-polls fra 2004: <http://edition.cnn.com/ELECTION/2004/pages/results/states/US/P/00/epolls.0.html>
- 8 *Republikanernes største utfordring* Jan Arild Snoen, Minervanett: , <http://www.minervanett.no/republikanernes-storste-utfordring/>
- 9 *The Way Forward*, Charles Krauthammer Washington Post 9. november 2012: http://www.washingtonpost.com/opinions/charles-krauthammer-the-way-forward/2012/11/08/6592e302-29d8-11e2-96b6-8e6a7524553f_story.html
- 10 *Misreading Election 2012*, Andrew Kohut, Wallstreet Journal 14. november 2012: <http://online.wsj.com/article/SB10001424127887323894704578113231375465160.html>
- 11 Fox News exit polls 2012: <http://www.foxnews.com/politics/elections/2012-exit-poll>
- 12 *Census: America becoming more urbanized*, Dan Margolis, People's World, 8. oktober 2012: <http://www.peoples-world.org/census-america-becoming-more-urbanized/>
- 13 Patterns of Metropolitan and Micropolitan Population Change: 2000 to 2010, U.S. CENSUS BUREAU, september 2012: <http://www.census.gov/prod/cen2010/reports/c2010sr-01.pdf>
- 14 Washington Post sitt interaktive velgerkart viser tydelig sammenhengen mellom økt befolkning og støtte til Obama: <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/special/politics/election-map-2012/president/>
- 15 Fox News exit polls fra 2012: <http://www.foxnews.com/politics/elections/2012-exit-poll>
- 16 *Red state, Blue city: How the Urban-Rural Divide Is Splitting America*, Josh Kron, The Atlantic 30. November 2012: <http://www.theatlantic.com/politics/archive/2012/11/red-state-blue-city-how-the-urban-rural-divide-is-splitting-america/265686/>
- 17 *Red state, Blue city: How the Urban-Rural Divide Is Splitting America*, Josh Kron, The Atlantic 30. November 2012: <http://www.theatlantic.com/politics/archive/2012/11/red-state-blue-city-how-the-urban-rural-divide-is-splitting-america/265686/>
- 18 *Young voters supported Obama less, but may have mattered more*, PEW Research 26. November 2012: <http://www.people-press.org/2012/11/26/young-voters-supported-obama-less-but-may-have-mattered-more/>
- 19 *Young voters supported Obama less, but may have mattered more*, PEW Research 26. November 2012: <http://www.people-press.org/2012/11/26/young-voters-supported-obama-less-but-may-have-mattered-more/>
- 20 Fox News exit poll 2012: <http://www.foxnews.com/politics/elections/2012-exit-poll> og Fox News exit poll 2008 : <http://www.foxnews.com/politics/elections/2008-exit-poll>
- 21 *Republicans learn the cost of alienating women*, Eleanor Clift, 8. november 2012: <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/08/republicans-learn-the-cost-of-alienating-women-voters.html>
- 22 Greenberg er tilknyttet det Demokratiske partiet.

23 *Republicans learn the cost of alienating women*, Eleanor Clift, 8. november 2012: <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/08/republicans-learn-the-cost-of-alienating-women-voters.html>

24 *The Party of Rape*, William Saletan, Slate 14. januar 2013: http://www.slate.com/articles/health_and_science/human_nature/2013/01/phil_gingrey_todd_akin_and_richard_mourdock_the_gop_s_rape_problem_is_spreading.html

25 *Is Demography destiny*, Megan McArdle, The Daily Beast 8. november 2012: <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/07/is-demography-destiny.html>